

WAT HEEFT EEN VARKENSHOUDER AAN HET INFORMATIEMODELVARKENSHOUDERIJ?

ir. H.F.C.J. Paulissen
onderzoeker Bedrijfs-
begeleidingssystemen
Proefstation voor de
Varkenshouderij
te Rosmalen

De varkenshouder van tegenwoordig krijgt op allerlei terreinen met gegevens te maken. Denk maar aan gegevens over het voer, het klimaat, het werpen van de zeugen en de verkoop van slachtvarkens. Vroeger waren die gegevens er ook, maar werden ze niet verzameld en werd er niets mee gedaan. De administratie was te ingewikkeld voor de meeste varkenshouders. Met het gebruik van de computer in de varkenshouderij is het mogelijk om meer met gegevens te doen. Een computer kan veel onthouden, kan snel en foutloos rekenen en kan een aantal zaken nauwkeurig uitvoeren. Vandaar, dat er nu klimaatcomputers en voercomputers zijn. Ook de administratie en de boekhouding gaan met de computer en er zijn al computers met managementprogramma's. Deze computers zouden er niet zijn, als niet bekend was welke gegevens allemaal nodig zijn en hoe deze gebruikt moeten worden. Er komen steeds meer mogelijkheden om gegevens te gaan verzamelen en te gaan gebruiken in het bedrijf. Daarom is het belangrijk om te weten welke gegevens precies nodig zijn en hoe deze gebruikt moeten worden op de varkenshouderijbedrijven.

Dit alles wordt door het Proefstation op papier gezet. Het wordt het Informatiemodel Varkenshouderij genoemd. Hier wordt getracht uit te leggen wat dat Informatiemodel Varkenshouderij allemaal inhoudt door 4 vragen te beantwoorden:

1. Wat is het voor iets?
2. Wat zit er allemaal in?
3. Waar wordt het voor gebruikt?
4. Wie maakt het en wanneer is het te gebruiken?

Informatiemodel varkenshouderij: wat is het voor iets?

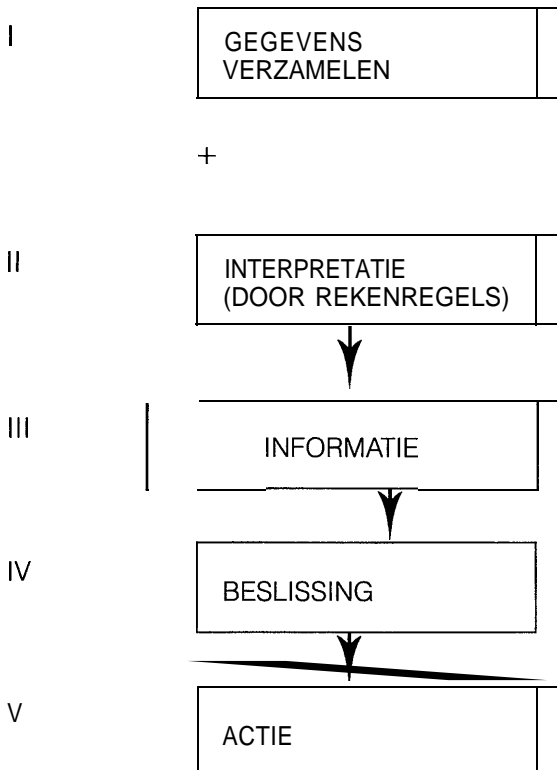
Gegevens worden verzameld om te gebruiken als er beslissingen genomen moeten worden. Zo ook op het varkenshouderijbedrijf. U schrijft het aantal levend geboren biggen op van de worpen van een zeug om te gebruiken bij de beslissing wanneer die zeug moet worden vervangen. En U meet de temperatuur in een stal om te gebruiken bij het beslissen of U de ventilator bij moet stellen. Gegevens kunnen niet direct worden gebruikt bij het nemen van die beslissingen. Ze moeten geschikt gemaakt worden voor gebruik: men moet er informatie van maken. Dat gebeurt door gegevens te interpreteren. Bij de interpretatie worden vaak rekenregels gebruikt. U hebt niets aan zes aparte cijfers over de worpgrootte van de laatste 6 worpen als U een zeug op wilt ruimen: U berekent de gemiddelde worpgrootte van die zeug en vergelijkt die met het gemiddelde van de andere zeugen: Van het gegeven "worp-grootte" maakt U dan informatie.

Alles draait dus eigenlijk om het nemen van beslissingen op het varkenshouderijbedrijf. Een beslissing leidt tot actie. Als er bijv. besloten is dat een zeug weg moet, wordt dat doorgegeven aan de slachterij.

Bij het opstellen van het informatiemodel varkenshouderij is het uitgangspunt dan ook: Welke beslissingen neemt men allemaal op een varkenshouderijbedrijf. Voor elke beslissing wordt nagegaan welke gegevens hiervoor verzameld moeten worden. Ook wanneer die gegevens ontstaan (bijv. worpgrootte bij het werpen van een zeug) en hoe die gegevens eruit zien (bijv. worpgrootte is een getal tussen 0 en 20) is belangrijk. Bovendien wordt aangegeven welke informatie uit die gegevens wordt afgeleid (bijv. de gemiddelde worpgrootte) en hoe men daaraan komt; de rekenregel (de worpgroottes optellen en door het aantal

worpen delen). In het informatiemodel varkenshouderij is dit allemaal op papier gezet.

Figuur 1: Stappen bij het nemen van een beslissing

De computer helpt de varkenshouder bij het nemen van beslissingen: hij geeft informatie. Vandaar dat het informatiemodel varkenshouderij zoveel met de automatisering in de varkenshouderij te maken heeft. Er staat in wat een computer moet doen. Er staat echter meer in. Een varkenshouder neemt ook veel beslissingen zonder hulp van de computer en een groot aantal varkenshouders heeft nog geen computer. Toch nemen ook zij beslissingen. Zij kunnen waarschijnlijk met minder informatie toe en hebben daarom geen computer nodig om hen te helpen. In figuur 1 is nog eens op een rijtje gezet welke stappen er zijn voordat men een

beslissing neemt. Dit kan op van alles worden toegepast:

- hoeveel voer moeten de varkens hebben;
- welke varkens moeten worden geënt;
- hoe hard moet er worden geventileerd.

2. Informatiemodel Varkenshouderij: wat zit er allemaal in?
 Beslissingen, daar draait het allemaal om. Als men weet waarover beslissingen genomen moeten worden op een varkenshouderijbedrijf, dan is aan te geven wat voor gegevens er moeten worden verzameld en hoe van die gegevens informatie gemaakt kan worden.

Waarover is op een varkenshouderijbedrijf allemaal informatie nodig?
 Voeding, gezondheidszorg, voortplanting: het klinkt allemaal heel logisch. Maar er zijn verschillende niveaus, waarvoor informatie nodig is. Er is informatie nodig om een *planningsbeslissing* te kunnen nemen: Bijvoorbeeld: een voerschema kiezen doet U door in te schatten hoe het groeivermogen van Uw varkens is. Daarnaast heb je informatie nodig om te beslissen *wat er gedaan moet worden*: Om bijvoorbeeld te beslissen welke zeugen U op berigheid gaat controleren moet U weten welke zeugen al 5 dagen zijn gespeend en nog niet gedekt. En tenslotte is er informatie nodig om te beslissen of dingen gaan zoals ze moeten gaan: *controlebeslissingen*: Bijvoorbeeld: U berekent de gemiddelde groei per dier per dag van een afgeleverd koppel om na te gaan of die dieren het goed hebben gedaan.

Om te kunnen plannen, controleren of om iets te doen moet U weten hoe U dat doet of vroeger hebt gedaan. Er moeten dus gegevens verzameld worden. Een voorbeeld bij de bronstcontrole van opfokzeugen: U hebt ooit besloten dat U opfokzeugen vanaf een leeftijd van 200 dagen op bronst gaat controleren en dat ze vóór dag 240 gedekt moeten zijn. Dit is informatie voor planningsbeslissingen. Nu heeft U de opfokzeug met nummer 100. Die is 195 dagen oud. Over 5 dagen gaat U haar voor het eerst controleren. Dat is informatie voor Uw uitvoeringsbeslissing. Daarnaast heeft U de opfokzeug met

nummer 185, die is 235 dagen oud en nog steeds niet gedekt. Dat is informatie voor Uw controlebeslissing.

Voor deze informatie moet U zeugnummers, geboortedata en dekdata verzamelen. Deze stopt U in een rekenregel en dan hebt U de gewenste informatie.

Het Informatiemodel Varkenshouderij beschrijft welke gegevens er op een varkenshouderijbedrijf worden verzameld.

Bovendien staat aangegeven welke informatie er wordt gebruikt om te beslissen en met welke rekenregels informatie van wordt gemaakt.

Een varkenshouderijbedrijf kan zowel een fok-, vermeerderings- als mestvarkensbedrijf zijn, of een combinatie hiervan.

- 3 Informatiemodel Varkenshouderij: waar wordt het voor gebruikt?
Het woord computer is al een paar keer

gevallen in dit verhaal. Het informatiemodel varkenshouderij is belangrijk bij alles op het varkenshouderijbedrijf waar de computer al bij wordt gebruikt of gebruikt zal worden.

De computer gebruikt men bij de voeding, het klimaat, de administratie en de voortplanting (zeugenmanagementprogramma's). Er zijn nogal wat verschillen in wat die programma's doen en kunnen. Ze leveren verschillende kengetallen op, meten verschillende dingen en gebruiken verschillende rekenregels. Voor de varkenshouders en de voorlichters wordt het er niet duidelijker op. De verschillende zeugenmanagementprogramma's werken allemaal net even iets anders. De voercomputer en de managementcomputer hebben voor een deel dezelfde gegevens nodig, maar die

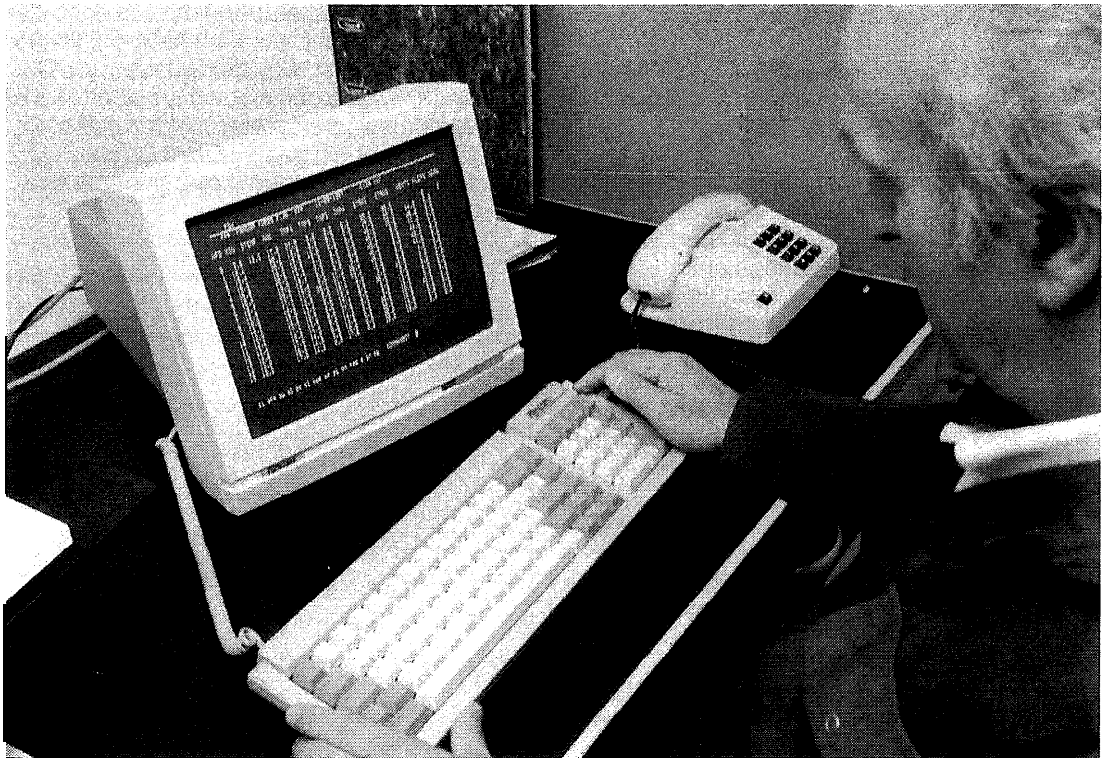

Foto: F.J. Lem

De klimaatcomputer is vaak de eerste stap naar verdergaande automatisering.

moeten net iets anders worden ingegeven. Het Informatiemodel Varkenshouderij wil hier verbetering in aanbrengen. Het wil zorgen voor standaardisatie en uniformering in het gebruik van gegevens, rekenregels en kengetallen in de computerprogramma's.

Daarnaast is de computer nog op een aantal andere plaatsen te gebruiken. Er worden nu mestvarkensmanagementprogramma's gemaakt. Er is ook sprake van automatische gegevensuitwisseling tussen de computer van de k.i. en fokkerijinstellingen en de zeugenmanagementcomputers. Bovendien komt er een programma om begrotingen voor bedrijfsaanpassingen door te kunnen rekenen en om het beste afleverpatroon voor mestvarkens te bepalen. Voor al dit soort nieuwe programma's geeft het Informatiemodel Varkenshouderij aan, wat er minimaal in moet komen.

Ook is het Informatiemodel te gebruiken voor het doen van onderzoek, bijvoorbeeld door het Proefstation. Uit het Informatiemodel is te halen voor welke beslissingen een varkenshouder eigenlijk meer of betere informatie nodig heeft. Dit geldt bijvoorbeeld voor het selecteren van zeugen, voor de bepaling van de gezondheid van de varkens en voor de keuze van een voerschema. Hiernaar kan dan onderzoek worden gedaan.

Het Informatiemodel Varkenshouderij kan er voor zorgen, dat een varkenshouder in de toekomst zijn bedrijf beter kan uitoefenen. Allereerst door voor standaardisatie en uniformering te zorgen. Daarnaast door aan te geven wat er in nieuwe programma's moet komen. En tenslotte door aan te geven waar nog onderzoek nodig is.

- 4 Informatiemodel Varkenshouderij: wie maakt het en wanneer is het te gebruiken? Het Proefstation werkt het Informatiemodel uit, samen met de takorganisatie SIVA. Wat er in moet komen bepalen zij niet alleen. Voor elk gebied van de varkenshouderij (bijv. voortplanting, voeding, financiën) worden zij geholpen door specialisten op

dat gebied. Daarnaast is het belangrijk, dat iedereen die met de varkenshouderijbedrijven te maken heeft, het eens is met wat er in het informatiemodel staat.

Vandaar dat zowel varkenshouders, voorlichting, maar ook bijv. de veevoederindustrie, dierenartsen, slachterijen, het onderzoek, de fokkerijinstellingen en de k.i. meepraten over de inhoud van het informatiemodel.

Het Informatiemodel Varkenshouderij wordt in gedeelten uitgewerkt. Het stuk over voortplanting is al klaar. Binnenkort komt het stuk over aanvoer en afvoer van mestvarkens gereed. Dit jaar zullen verder nog de voeding en de gezondheid worden uitgewerkt. Van elk deel wordt een rapport uitgebracht. Dit is dan te gebruiken voor standaardisatie en uniformering, voor nieuwe programma's en voor onderzoek.

Het Informatiemodel Varkenshouderij is dus iets waar U als varkenshouder op den duur veel 'profijt van kunt hebben. Het is weliswaar niet direct toepasbaar op Uw bedrijf, zoals een nieuw type ventilator of een nieuw voersysteem. Het zal echter volop gebruikt gaan worden bij alles wat er op en rond Uw bedrijf met gegevens te maken heeft.